

03. De vrouw van Martim

“Tsja, gaat u zitten. Mijn naam is Sjoerd. Uw huisarts heeft u naar mij verwezen omdat zij zich zorgen maakt. Sinds de opname van uw man is uw vraag naar slaapmedicatie behoorlijk toegenomen. Ik begrijp van uw huisarts dat uw echtgenoot een delier heeft gehad, alcoholist is, en nu verblijft in een afkickkliniek, klopt dat?”

“Ja.”

“Mooi. Ik bedoel, dat is natuurlijk niet mooi, maar de informatie klopt dan in ieder geval. Tsjonge. U moet een moeilijke tijd achter de rug hebben.”

“Euh, ja.”

“En nu slaapt u slecht?”

“Ja.”

“Maar goed, we kunnen jammer genoeg niet tot in het oneindige slaapmedicatie voorschrijven, dat begrijpt u natuurlijk ook wel.”

“Euh, nee.”

“Dat begrijpt u niet?”

“Dat begrijp ik niet.”

“Slaapmedicatie is verslavend. U heeft met uw eigen ogen moeten zien wat verslaving met een mens doet, daar zullen we het straks vast nog uitgebreid over hebben en we maken ons ook altijd een beetje zorgen. Wanneer mensen veel om slaapmedicatie vragen, vrezen we – eerlijk gezegd – dat ze aan zelfmoord denken.”

“Oh.”

“Denkt u wel eens aan zelfmoord?”

“Nee.”

“Nee? Dat is opvallend. Heel veel mensen in uw situatie fantaseren daar weleens over.”

“Ik ben katholiek.”

“Aha, dus voor u is zelfmoord geen optie. Praktiseert u?”

“Ik bid, maar de kerk is zover weg dus ... nu ja. Het rijbewijs van Martim is vorig jaar euh, ingenomen en ...”

“Ja, dan kan vervoer opeens een obstakel worden. Uw man heeft even in coma gelegen. Dat moet moeilijk en heel spannend voor u geweest zijn. Wat is er op die, hoe lang was het, een dag, anderhalve dag, door u heen gegaan?”

“Niet zoveel.”

“Wat dacht u?”

“Niet zoveel.”

“U heeft niet zoveel gedacht. Wat heeft u dan gedaan?”

“Ik keek naar zijn handen.”

“Zijn handen?”

“Ja.”

“Euh, zagen die er anders uit dan anders?”

“Nee. Hetzelfde.”

“Kunt u iets vertellen over de handen van uw man?”

“Hij heeft korte, dikke vingers, als worstjes, en de meeste haren erop zijn zwart, maar sommige zijn grijs. Zijn handen zijn niet groot en zijn polsen zijn breed.”

“Mevrouw Ribeiro, dit gesprek verloopt een beetje moeizaam. Het is bedoeld om u uit te nodigen over uw gevoelens te praten die de recente gebeurtenissen hebben opgeroepen. Uw huisarts en ik begrijpen heel goed dat u een heel moeilijke tijd achter de rug heeft. Maar slaappillen zijn niet de oplossing. Zou u mij, zo voor de vuist weg, eens kunnen vertellen wat u ervaren heeft, gevoeld heeft, of u misschien ideeën heeft over waarom uw man zoveel drinkt ...?”

“Hij drinkt veel omdat hij vindt dat alles plat is. De wereld, de werkelijkheid, het contact met mij. Martim vindt alles plat. Hij

kijkt op het leven neer. Hij zit liever in de hel dan bij mij op de bank. Dat heeft hij een keer gezegd.”

“Hmm.”

“Liever in de hel dan bij mij op de bank.”

“Die opmerking heeft veel indruk op u gemaakt, begrijp ik dat goed?”

“Ik denk het wel.”

“U heeft dat misschien heel letterlijk genomen.”

“Hoe zou ik het figuurlijk moeten zien?”

“Hoe hebben jullie elkaar ontmoet? Jullie zijn allebei van Portugese afkomst, heb ik begrepen.”

“Martim en ik zijn onze geschiedenis vergeten. Ik denk dat we dat zo willen laten. Ik wil het, denk ik, voor nu zo laten. Hij wilde liever niets over mijn geschiedenis horen. Hij wilde mij iedere dag opnieuw, zonder geschiedenis. Zonder verhaal. Zonder appel. En dan verweet hij mij oppervlakkigheid. Platheid. Maar hij wilde niets van mij weten. Ik wist niet meer waar ik goed aan deed. Uiteindelijk ben ik zelf alles vergeten. Ik ben, voor hem, mijn eigen geschiedenis vergeten.”

“Hij wilde uw verhaal niet kennen én hij zocht naar diepgang. Mogelijk is er sprake van een paradoxaal verlangen. Wat wilde hij wel van u?”

“Hij wilde mij opeten.”

“Hoe bedoelt u dat?”

“Zoals ik het zeg. Al mijn levenskracht verslinden. Ik maak zijn lievelingseten, ik schep het op zijn bord als een sacrament, een offer en hij zegt dat hij liever mij opeet. Hij kijkt naar mijn geslacht. Hij wil het aller kwetsbaarste vlees op zijn bord. En daarna wordt hij boos. Want wanneer hij alles, alles aan mij onttrokken heeft, ben ik een leeg omhulsel geworden. Maar hij houdt niet van leeg.”

“Hoe was dat voor u?”

“Ik weet het niet.”

“Probeer eens.”

“Martim heeft verlangens. Ik moet die laten uitkomen. En als dat niet lukt, drinkt hij veel. En als dat wel lukt, drinkt hij ook veel. Soms wordt hij koppig en kwaadaardig als hij veel drinkt. Soms wordt hij levenslustig en vrolijk en knijpt hij in mijn billen. Heel af en toe drinkt hij niet. Dan is hij verwoestend, slecht of juist prachtig, als honing en kalm, of dan trilt hij. In het begin dacht ik dat hij trilde van geluk. In het begin toen ik nog niets wist van ontwenning en ...”

“Ik hoor u zeggen dat hij heel onvoorspelbaar is.”

“Is dat wat u hoort?”

“Ja, of begrijp ik u niet goed? Wanneer ik u niet goed begrijp, moet u het zeggen.”

“Hoe kan ik weten wat u wel of niet begrijpt?”

“Wat heeft u geholpen om in deze razend spannende situatie te overleven?”

“Ik stoort hem niet. Ik heb doeken over de spiegels gehangen. Ik heb blootsvoets op mijn tenen gelopen. Ik heb altijd de goede muziek opstaan. Ik heb de koffie al kant-en-klaar in de filter zodat, wanneer hij niet goed kan wakker worden, ik in een paar seconden koffie heb. Ik kan sneller pistachenoten pellen dan God ...”

“U heeft dus lang in angst geleefd. En u bent vast ook verdrietig geweest. Welke gevoelens zijn bepalend voor uw gemoed? Nu, bedoel ik. Nu hij is opgenomen. Nu hij weg is. En niet meer bedreigend is. Hij kan u niet meer opeten, als het ware.”

“Misschien kan hij mij nog wel opeten. Dat weet ik niet. Ik weet nog niet of het helpt dat hij weg is. Haat. Ik voel veel haat.”

“Kunt u die haat beschrijven?”